

Handläggare
Hedlund Åsa
Sonnermyr Hovi Sandra

Datum
2018-08-30

Diarienummer
SCN-2018-0393

Socialnämnden

Yttrande - Handlingsplan Gottsunda/Valsätra

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att avge yttrande över Handlingsplan Gottsunda/Valsätra till kommunstyrelsen enligt upprättat förslag.

Sammanfattning

Handlingsplan Gottsunda/Valsätra antogs av kommunstyrelsen (KS) i början av 2018 och ska användas för att samordna arbetet för ett socialt hållbart Gottsunda/Valsätra. Socialnämnden har i sin verksamhet arbetat utifrån aktiviteterna i handlingsplanen sedan den beslutades i början av 2018. Utifrån verksamheten föreslår socialförvaltningen att socialnämnden lämnar följande synpunkter på handlingsplanen.

Socialnämnden bör få tillfälle att samverka med andra nämnder vid utveckling av det geografiska området som berörs av handlingsplanen. Idag sker det bl a sker genom aktiviteten ”*Ställ sociala krav i upphandling under byggprocesser*”.

Socialnämnden bör avvakta med aktiviteten ”*Se över möjligheten att anställa andra funktioner än pedagoger och barnskötare på förskolor, exempelvis socionomer*” tills den har utretts vidare.

Socialnämnden bör föreslå att handlingsplanen utökas med en aktivitet rörande att ”Utveckla samverkan mellan skola och socialtjänst i samband med skolplaceringar under pågående termin” med socialnämnden och utbildningsnämnden som huvudansvariga aktörer.

Socialnämnden bör föreslå att handlingsplanen utökas med en aktivitet om att ”Undersöka möjligheten att utveckla samarbetsformer mellan kommun, region och övriga aktörer gällande små barn (0–5 år) med familjer” med socialnämnden som ansvarig aktör och regionen som berörd aktör.

Socialnämnden bör exkluderas från aktiviteten ”Utveckla fler aktiviteter för unga kvinnor och män och unga med andra könsuttryck och identiteter som leder till en högre grad av integration i samhället”.

Ärendet

Kommunstyrelsen har beslutat att ge berörda nämnder, kommunala bolag och föreningen Fastighetsägarna tillfälle att lämna synpunkter och föreslå kompletteringar till Handlingsplan Gottsunda/Valsätra.

Föredragning

I kommunens översiktsplan från 2016 beskrivs Gottsunda-/Valsätraområdet som en viktig del i Uppsala med en planerad utveckling till en av kommunens stadsnoder. Samtidigt som Gottsunda-/Valsätraområdet är i ett expansivt skede och är ett bra område för de allra flesta att leva och verka i ser kommunen en negativ utveckling i form av bland annat social oro och ökad segregering. 2017 utpekade Polismyndigheten Gottsunda-/Valsätraområdet som ett särskilt utsatt område, vilket kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen, där systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare kan förekomma.

I syfte att samordna det kortsiktiga och långsiktiga arbetet för ett socialt hållbart Gottsunda/Valsätra beslutade Kommunstyrelsen i februari 2018 att anta Handlingsplan Gottsunda/Valsätra. Handlingsplanen innefattar målsättningar och förslag på insatser för att hantera nuläget och påbörja ett sammanhållet förändringsarbete med sikte på 2030.

Socialnämnden genomför eller har genomfört aktiviteter inom de flesta områden i handlingsplanen som den är ansvarig för eller där nämnden är en berörd aktör. Endast i ett fåtal områden avvaktar man med aktiviteter. Många aktiviteter gäller under 2018 medan andra avser 2019–2020. Nedan följer en sammanfattning av de aktiviteter som socialnämnden är ansvarig för eller som socialförvaltningen föreslår att socialnämnden särskilt yttrar sig över till kommunstyrelsen.

Område 1 – Hållbar livsmiljö och trivsel

Socialnämnden är inte huvudansvarig för någon aktivitet utan är i de flesta fall en berörd aktör och samverkar då med andra nämnder i de aktiviteter som berör nämndens uppdrag.

Aktiviteten ”Ställ sociala krav i upphandling under byggprocesser” berör i dagsläget inte socialnämnden. Mot bakgrund av det arbete som socialnämnden utför t ex när det gäller arbete mot droger är det dock önskvärt att nämnden får tillfälle att samverka med andra nämnder i samband med utveckling av det geografiska område som berörs i handlingsplanen eller då behov uppstår. Det kan t ex gälla var och hur en parkeringsplats bör förläggas med hänsyn till arbetet mot droger och i samband med upphandlingar m m.

Område 2 – Trygghet

Socialnämnden är huvudansvarig för aktiviteten ”Utöka nattvandningsverksamheten”. Ungdomsjouren samordnar nattvandringen och har byggt upp en nattvandrarförening i

samverkan med Svenska kyrkan och Hyresgästföreningen och andra lokala föreningar. Det pågår också arbete med att marknadsföra vuxenvandring och att nya grupper ska komma igång.

Socialnämnden är tillsammans med gatu- och samhällsmiljönämnden (GSN) och Uppsalahem AB ansvarig för aktiviteten *”Involvera boende av olika kön, ålder och bakgrund i trygghetsarbete. Trygghetsvandringar ska användas som metod för lokalt engagemang och dialog”*. Uppsala ungdomsjour har genomfört trygghetsvandringar under våren 2018 och kommer att bjuda in till en ny hösten/vintern 2018.

Socialnämnden deltar i övriga aktiviteter i samverkan med andra aktörer. T ex samverkar Uppsala ungdomsjour med polismyndigheten och Kollektivtrafikförvaltningen UL i Region Uppsala (UL) när det gäller tendenser på eller pågående social oro och med Brottsförebyggande rådet när det gäller trygghetsskapande arbete kring våld i skolan.

Område 3 – Barn och ungas uppväxtvillkor

Socialnämnden är tillsammans med Kulturnämnden (KTN) och Utbildningsnämnden (UBN) ansvarig för aktiviteten *”Insatser ska göras för att öka anmälningsbenägenheten till Socialtjänsten”*. Aktiviteten medför en ökning av socialnämndens myndighetsutövande verksamhet och det är viktigt att socialnämnden har förutsättningar att ta hand om anmälningarna som inkommer. Socialnämnden samverkar med verksamheter som jobbar med barn om anmälningsplikt.

Socialnämnden är ansvarig för *”Koncept för utökning av uppsökande hembesök vid oro ska utvecklas”*. Ungdomsjouren erbjuder hembesök vid oro för enskild ungdom och har ansökt om medel för att kunna arbeta med aktivitetsbaserat förebyggande arbete. Det finns önskemål om att polismyndigheten ska delta i arbetet men i dagsläget saknar myndigheten resurser för detta.

Socialnämnden är ansvarig för att *”Inleda dialog med polisen för att kunna utveckla individuellt riktad samverkan för stöd till unga som begått brott tex genom sociala insatsgrupper.”* Ungdomsjouren arbetar med sociala insatsgrupper i gruppen 19–27 år. Arbetet behöver utökas till gruppen 17–19 men medel saknas i dagsläget för detta hos såväl polismyndigheten som socialnämnd. En ansökan om medel har gjorts.

Tillsammans med UBN är socialnämnden ansvarig för att *”Intensifiera arbetet med elever med problematisk skolfrånvaro i Gottsunda och Valsätra.”* Verksamheten har med stöd av priomedel utökats med två tjänster.

Tillsammans med UBN ska socialnämnden *”Utveckla samverkan mellan skola och socialtjänst, genom att t ex testa närvarande socialtjänst på skolan.”* Arbetet har påbörjats under 2018 och en person är anställd att jobba 20 procent skolnära i Gottsunda/Valsätra.

Socialnämnden ansvarar för att *”Inleda dialog med polisen för att kunna utveckla individuellt riktad samverkan för stöd till unga som begått brott tex genom sociala insatsgrupper”*. En rutin har utvecklats som beskriver var man ska vända sig beroende på åldern hos den aktuella personen.

Socialnämnden är tillsammans med KS, UBN och KTN ansvarig för att *”Se över om sociala investeringar kan vara medel för förebyggande insatser riktat till barn och unga, oavsett kön, ålder och bakgrund.”* Ansökan om medel för sociala investeringar har dock avslagits. KS har ansvaret för det fortsatta arbetet.

Socialnämnden är tillsammans med KTN och UBN ansvarig för aktiviteten *”Se över möjligheten att anställa andra funktioner än pedagoger och barnskötare på förskolor, exempelvis socionomer.”* Aktiviteten behöver utredas vidare t ex med hänsyn till sekretess som gäller mellan nämnder och under vilken nämnd medarbetarna ska vara anställda. Socialnämnden bör därför avvakta med aktiviteter.

I dagsläget avvaktar man arbete som gäller *”Se över vilka kompensatoriska insatser gällande barnfattigdom, trångboddhet som kan genomföras”*, då det inte är klargjort vilket arbete som redan pågår. *Socialnämnden är tillsammans med KTN och UBN ansvarig för aktiviteten.*

En omständighet som påverkar socialnämndens verksamhet är att ungdomar som flyttar till Uppsala när terminen redan har börjat och därför inte omfattas av skolvalet, placeras i skolor som har plats. I dagsläget finns det endast plats på skolorna i t ex Gottsunda och Gränby. I de fall detta omfattar ungdomar som kommer från en riskmiljö, placeras de i en ny riskmiljö. Detta påverkar socialnämndens planering och arbete ute på skolorna. Socialnämnden bör därför föreslå att handlingsplanen utökas med en aktivitet rörande detta, t ex *”Utveckla samverkan mellan skola och socialtjänst i samband med skolplaceringar under pågående termin”* med socialnämnden och UBN som huvudansvariga aktörer.

Handlingsplanen saknar aktiviteter gällande förebyggande arbete för mindre barn i åldern 0–5 år. Socialnämnden önskar därför att samarbetsformer mellan region, kommun och övriga aktörer kring de små barnen och deras familjer inkluderas i handlingsplanen. De flesta medborgarna går till mödravårdscentralen under graviditeten och/eller barnavårdscentralen när barnen är små. En samverkan med bl a regionen skulle ge socialtjänsten möjlighet att träffa många i målgruppen 0–5 år och att arbeta uppsökande och förebyggande för att tidigt fånga upp riskgrupper. Socialnämnden bör därför föreslå att handlingsplanen utökas med aktiviteten *”Undersöka möjligheten att utveckla samarbetsformer mellan kommun, region och övriga aktörer gällande små barn (0–5 år) med familjer”* med socialnämnden som ansvarig aktör och regionen som berörd aktör.

Område 4 – Arbete

Socialnämnden samverkar med berörda aktörer men har inte ansvar för någon aktivitet.

Socialnämnden erbjuder inte aktiviteter för målgruppen som berörs av att *”Utveckla fler aktiviteter för unga kvinnor och män och unga med andra könsuttryck och identiteter som leder till en högre grad av integration i samhället”*. Socialnämndens arbete innebär istället en plattform för samtal om livsfrågor, könsidentitet och normbrytande livsstil samt integrering kring frågor angående sexualitet och psykisk hälsa. Socialnämnden bör därför exkluderas från aktiviteten.

Område 5 - Delaktighet

Socialnämnden samverkar med berörda aktörer men har inte ansvar för någon aktivitet.

Socialförvaltningen

Kaisa Björnström
Direktör

Bilaga 1: Förslag yttrande handlingsplan Gottsunda/Valsätra

Bilaga 2: Handlingsplan – Gottsunda/Valsätra

Handläggare
Åsa Hedlund
Sandra Sonnermyr Hovi

Datum
2018-09-07

Diarienummer
SCN-2018-0393

Förslag

Kommunstyrelsen

Yttrande över Handlingsplan – Gottsunda/Valsätra

Kommunstyrelsen har beslutat att ge berörda nämnder, kommunala bolag och föreningen Fastighetsägarna tillfälle att lämna synpunkter och föreslå kompletteringar till Handlingsplan Gottsunda/Valsätra.

Handlingsplan Gottsunda/Valsätra ska användas för att samordna arbetet för ett socialt hållbart Gottsunda/Valsätra. Socialnämnden har i sin verksamhet arbetat utifrån handlingsplanen sedan den beslutades i början av 2018 och lämnar följande synpunkter.

Område 1 – Hållbar livsmiljö och trivsel

Aktiviteten ”*Ställ sociala krav i upphandling under byggprocesser*” berör i dagsläget inte socialnämndens arbete. Mot bakgrund av nämndens uppdrag önskar nämnden att den får tillfälle att samverka med andra nämnder i samband med utveckling av det geografiska område som berörs i handlingsplanen eller då behov uppstår. Det kan t ex gälla var och hur en parkeringsplats bör förläggas mot bakgrund av socialnämndens arbete mot droger och i samband med upphandlingar m m.

Område 3 – Barn och ungas uppväxtvillkor

Ett flertal aktiviteter i handlingsplanen innefattar åtgärder som medför en ökning av socialnämndens myndighetsutövande verksamhet, t ex att öka anmälningsbenägenheten till socialtjänsten. Socialnämnden vill i sammanhanget påpeka vikten av att den har förutsättningar att ta hand om de anmälningar som inkommer. En ökning av antalet anmälningar förutsätter därför en förstärkning inom den myndighetsutövande verksamheten.

En omständighet som påverkar socialnämndens verksamhet är att ungdomar som flyttar till Uppsala när terminen redan har börjat och därför inte omfattas av skolvalet, placeras i skolor som har plats. I dagsläget finns det endast plats på skolorna i t ex Gottsunda och Gränby. I de fall detta omfattar ungdomar som kommer från en riskmiljö, placeras de i en ny riskmiljö. Detta påverkar socialnämndens planering och arbete ute på skolorna, Det medför också en risk att medelbetygen på skolorna sjunker, vilket påverkar möjligheter till vidareutbildning och att så småningom kunna försörja sig etc. Risken är att detta medför ökad polarisering, social otrygghet och andra effekter som detta kan föra med sig. Socialnämnden föreslår därför att handlingsplanen utökas med en aktivitet rörande detta, t ex ”Utveckla samverkan mellan skola och socialtjänst i samband med

skolplaceringar under pågående termin” med socialnämnden och utbildningsnämnden som huvudansvariga aktörer.

Handlingsplanen saknar aktiviteter gällande förebyggande arbete för mindre barn i åldern 0–5 år. Socialnämnden önskar därför att samarbetsformer mellan region, kommun och övriga aktörer kring de små barnen och deras familjer inkluderas i handlingsplanen. De flesta medborgarna går till mödravårdscentralen under graviditeten och/eller barnavårdscentralen när barnen är små. En samverkan med bl a regionen skulle ge socialnämnden möjlighet att träffa många i målgruppen 0–5 år och att arbeta uppsökande och förebyggande för att tidigt fånga upp riskgrupper. Socialnämnden föreslår därför att handlingsplanen utökas med aktiviteten ”Undersöka möjligheten att utveckla samarbetsformer mellan kommun, region och övriga aktörer gällande små barn (0–5 år) med familjer” med socialnämnden som ansvarig aktör och regionen som berörd aktör.

Aktiviteten ”Se över möjligheten att anställa andra funktioner än pedagoger och barnskötare på förskolor, exempelvis socionomer” behöver utredas vidare. Socialnämnden avvaktar därför aktiviteten.

Område 4 – Arbete

Socialnämnden erbjuder inte aktiviteter för målgruppen som berörs av att ”Utveckla fler aktiviteter för unga kvinnor och män och unga med andra könsuttryck och identiteter som leder till en högre grad av integration i samhället”. Socialnämndens arbete innebär istället en plattform för samtal om livsfrågor, könsidentitet och normbrytande livsstil samt integrering kring frågor angående sexualitet och psykisk hälsa. Socialnämnden bör därför exkluderas från aktiviteten.

Socialnämnden

Kjell Haglund
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare

Handlingsplan – Gottsunda/Valsätra

Innehåll

Sammanfattning	3
Lägesbild, utmaningar	4
Social oro.....	4
Särskilt utsatt område enligt Polismyndighetens Nationella operativa avdelning (NOA)	5
Syfte	5
Omfattning	6
Definitioner och avgränsningar	6
Avgränsningar	7
Mål och fokusområden.....	7
Långsiktiga mål 2030	7
Fem fokusområden för måloppfyllelse.....	8
Ekonomiska förutsättningar	10
 Område 1 – Hållbar livsmiljö och trivsel.....	10
Aktiviteter 2018 – 2020 Område 1	11
 Område 2 – Trygghet.....	13
Aktiviteter 2018-2020 Område 2.....	13
 Område 3 – Barn och ungas uppväxtvillkor.....	15
Målbild 2020 - Område 3	16
Aktiviteter 2018-2020 Område 3.....	16
 Område 4 – Arbete.....	18
Aktiviteter 2018-2020 Område 4.....	18
 Område 5 – Delaktighet.....	19
Aktiviteter 2018-2020 Område 5.....	20
Styrning och samordning.....	21
Uppföljning	22
Relaterade styrdokument.....	22

Sammanfattning

I kommunens översiktsplan från 2016 beskrivs Gottsunda-/Valsätraområdet som en viktig del i staden med planerad utveckling till en av kommunens stadsnoder. I den fysiska utvecklingen ligger fokus på att bidra till ökad trygghet och trivsel, en sammanhängande stad och stadsdel, stadsliv och ökad samhällelig närvaro. Samtidigt ska områdets mångfald och lokala kraft tas tillvara. Utgångspunkt i arbetet ska vara social hållbarhet och dialog. Samtidigt som Gottsunda-/Valsätraområdet går in i ett expansivt skede och är ett bra område för de allra flesta att leva och verka i ser kommunen en negativ utveckling i form av bland annat social oro och ökad segregering. Det är oroväckande ur både socialt och ekonomiskt perspektiv.

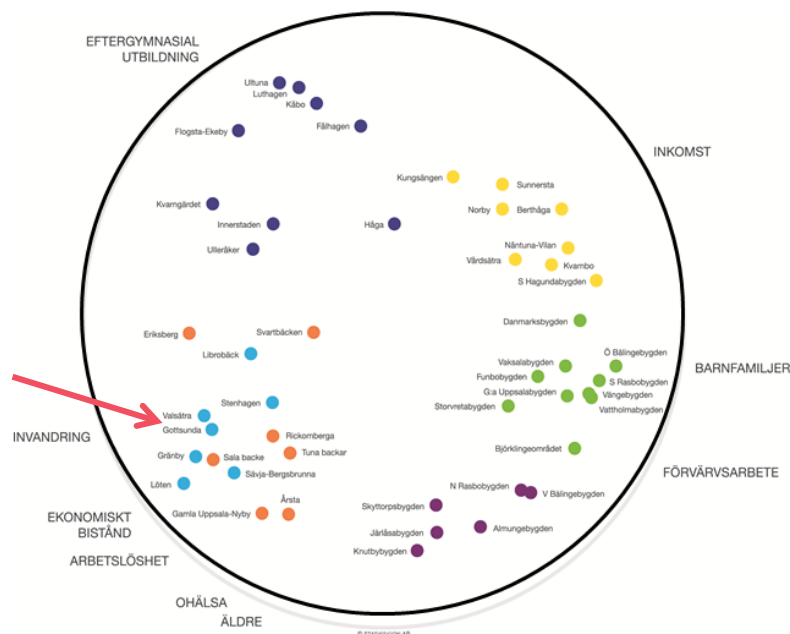
I 2017 års rapport från Polismyndigheten utpekas Gottsunda-/Valsätraområdet som ett särskilt utsatt område, vilket kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen, där systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare kan förekomma.

Rådande situation innebär ett behov av att mer kortsiktiga beslut, initiativ och verksamheter behöver samordnas bättre med den mer långsiktiga planeringen. Handlingsplan Gottsunda/Valsätra ska användas för att samordna det kortsiktiga och det långsiktiga arbetet för ett socialt hållbart Gottsunda/Valsätra. Handlingsplanen innefattar mål med arbetet, förslag på åtgärder och insatser på kort sikt för att hantera nuläget och påbörja förändringsarbetet samt förslag på åtgärder och insatser på längre sikt för att ställa om mot målsättningar 2030.

I programarbetet har ett stort antal dialoger genomförts, dels med allmän inbjudan till boende i området och dels riktat till grupper som vanligtvis inte kommer till tals i dialogförfaranden. Inspel i dialogerna har dels påverkat prioriteringsavvägningar och dels varit vägledande för Handlingsplan Gottsunda/Valsättras innehåll. Målsättningar och fokusområden kommer att skickas ut på samråd tillsammans med handlingarna för nytt planprogram för Gottsunda-/Valsätraområdet. Samrådshandlingarna skickas även ut till samtliga nämnder och bolag.

Lägesbild, utmaningar

I den sociala kartläggningen Levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun (2017) ingår Gottsunda och Valsätra i en kategori områden som tillsammans med 5 andra stadsdelar i Uppsala präglas av förhållandevis höga ohälsotal, hög arbetslöshet och hög andel som uppbär ekonomiskt bistånd. Det finns stora socioekonomiska variationer mellan olika områden inom Gottsunda och Valsätra. Enligt sociala kompassen över Uppsalas socioekonomiska karta sticker Gottsunda och Valsätra ut med högt ohälsotal, låg utbildningsnivå, hög arbetslöshet, hög andel med ekonomiskt bistånd.

Sociala kompassen mäter Uppsala kommuns befolkning utifrån socioekonomiska variabler, fördelat på bostadsområden. Kompassen visar på vilka områden som liknar varandra och vad som karakteriserar befolkningen i respektive område. Gottsunda och Valsätra återfinns i den nedre vänstra delen av kompassen.

I de delar av Gottsunda och Valsätra som motsvarar Polismyndighetens NOA-område (se kartbild sid 5) i kommunens statistiska indelning bor 8 400 personer (2016). Gottsunda-/Valsätraområdet utgör därmed 5 procent av befolkningen i Uppsala stad. Av befolkningen i området har cirka 75 procent utländsk bakgrund, att jämföra med 30 procent i staden som helhet. Befolkningen i området är yngre än genomsnittet i Uppsala. Var fjärde boende i området är yngre än 19 år.

Social oro

Under många år har perioder av social oro förekommit i Gottsunda-/Valsätraområdet, liksom i flera andra områden i kommunen. Perioderna kännetecknas av anlagda bränder i bilar, soprum och liknande samt att polisens och i vissa fall räddningstjänstens arbete hindrats genom stenkastning och fyrverkerier. Även bussar har regelbundet blivit utsatta för sten- och äggkastning i samband med social oro i området.

Ett tydligt mönster kan urskiljas i området där framgångar i polisens arbete, till exempel i form av frihetsberövande av misstänkta personer, följts av motreaktioner i form av bränder och upploppsliknande situationer. Under hösten 2016 inledde lokalpolisområdet en särskild gänginsats. Insatsen består i ett riktat arbete mot gängrelaterad kriminalitet genom att beslagta kontanter, fordon och droger i samverkan med bland annat skattemyndigheten och kronofogdemyndigheten. Gänginsatsen har inneburit ett ökat tryck mot den organiserade brottsligheten vilket i sin tur lett till konflikter mellan kriminella till följd av uppkomna skulder och minskat handlingsutrymme.

Under hösten 2017 har skjutningar inträffat i Valsätra, i nära anslutning till Bandstolsvägen. Omfattande upplöpsliknande situationer med flera bilbränder – bland annat i ett garage vid Bandstolsvägen – har förekommit under perioden. Gottsundaskolan har utsatts för ett försök till brandanläggelse som mycket väl kunde ha fått omfattande konsekvenser. Sammantaget har situationen upplevts som mer orolig än tidigare.

Särskilt utsatt område enligt Polismyndighetens Nationella operativa avdelning (NOA)

Polismyndigheten har en Nationell operativ avdelning (NOA) som inriktar och leder polisverksamheten nationellt och internationellt. Avdelningen ansvarar bland annat för samordning, beredning och uppföljning av den särskilda myndighetsgemensamma satsningen mot grov organiserad brottslighet.

I Juni 2017 uppdaterades underrättelseenheten vid den Nationella operativa avdelningen sin tidigare rapport om utsatta områden i Sverige. Där identifieras vilka områden som bedöms som *utsatta*, *riskområden* respektive *särskilt utsatta områden*. Som underlag för bedömningarna har polisregionerna sammanställt områdesdokument med en samlad bild av respektive område. Områdesdokumenten har sedan kompletterats med statistik från Statistiska centralbyrån (SCB). Den bedömning som Noa genomför fokuserar på områdets utsatthet för kriminalitet, inte om det är socialt utsatt i sig.

De kriterier som används i bedömningen handlar om:

- obenägenhet att delta i rättsprocessen,
- polisens möjlighet att fullgöra sitt uppdrag,
- förekomst av parallella samhällsstrukturer,
- förekomst av extremism,
- polisens vidtagna åtgärder.

Karta över NOAs gränsindelning av det särskilt utsatta området Gottsunda/ Valsätra.

I 2017 års rapport anger NOA att ett särskilt utsatt område kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen. Systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare kan förekomma. I ett sådant område behöver polisen regelbundet anpassa arbetssätt och utrustning och har svårt eller gränsande till omöjligt att utföra sitt arbete. Ofta har tillståndet normaliserats så att situationen inte upplevs vara avvikande. Läget anses därmed kräva mycket brådskande hantering.

I rapporten från juni 2017 skärpte NOA bedömningen av Gottsunda-/Valsätraområdet från *utsatt* till *särskilt utsatt*, alltså två steg på skalan. Det området som bedömts vara särskilt utsatt är inte hela stadsdelarna Gottsunda och Valsätra, utan de delar som framgår av kartsnittet ovan. Enligt polisen beror den skärpta bedömningen inte på någon drastisk förändring i området, utan snarare på en bättre rapportering och mer fullständigt kunskapsunderlag om situationen.

Syfte

Handlingsplanen ska användas för att samordna det kortsiktiga och det långsiktiga arbetet för ett socialt hållbart Gottsunda och Valsätra. Handlingsplanen innefattar mål med arbetet, förslag på åtgärder och insatser på kort sikt för att hantera nuläget och påbörja förändringsarbetet samt förslag på

åtgärder och insatser på längre sikt för att ställa om mot målsättningar 2030. Handlingsplanen ska utgöra grunden för ett samlat och övergripande förbättringsarbete samt ge stöd vid utformningen av kommande åtgärder och insatser.

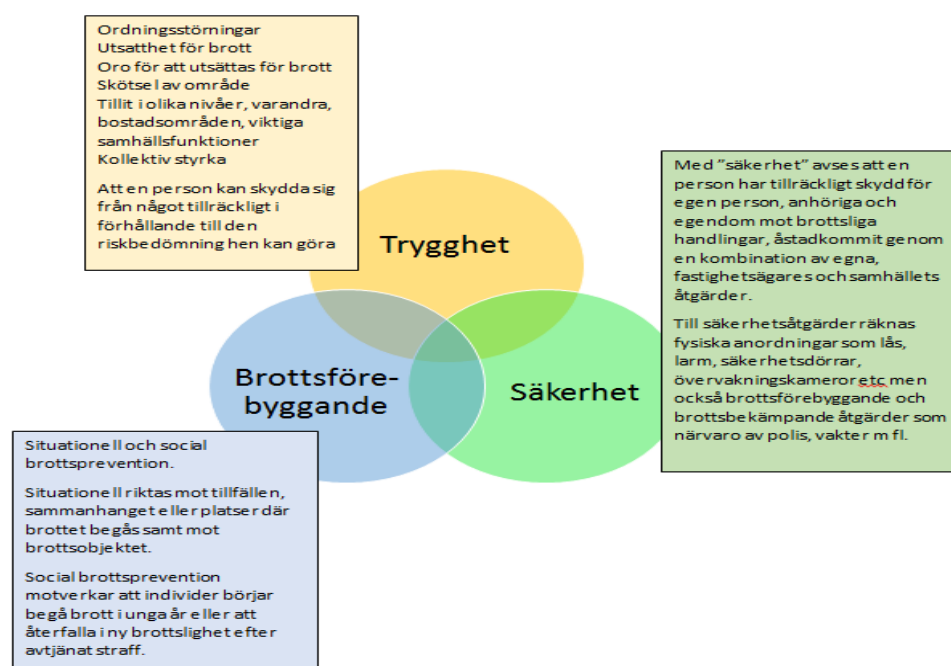
Omfattning

Handlingsplanen gäller för Uppsala kommuns nämnder och bolagsstyrelser. De åtgärder och insatser som kommunen vidtar i Gottsunda/Valsätra ska stämmas av mot handlingsplanens inriktning

Definitioner och avgränsningar

Med *trygghet* avses den subjektiva upplevelse en individ har av sin säkerhet och den egna förmågan att hantera sin situation. Trygghet innebär här frånvaro av oro för brottsliga handlingar riktade mot sig själv eller närstående. Det handlar alltså om vilken utsträckning kvinnor och män, flickor och pojkar och personer med andra könsuttryck och identiteter upplever trygghet i det offentliga rummet och i de kommunala verksamheterna.

Med *säkerhet* avses frånvaro av oönskade händelser som orsakas av brottsliga handlingar. Säkerheten bestäms av den faktiska risk för oönskade händelser som en individ utsätts för. Graden av säkerhet baseras till skillnad från trygghet på olycksstatistik och faktabaserade riskbedömningar.

Översikt av begreppen trygghet, brottsförebyggande och säkerhet, samt hur de förhåller sig tillvarandra.

Stärkt säkerhet påverkar normalt tryggheten i positiv riktning, men trygghet påverkas dessutom av många andra faktorer. Med *brottsförebyggande arbete* avses sådant arbete som bidrar till att öka både trygghet och säkerhet. Till exempel bidrar situationellt preventionsarbete (situationellt brottsförebyggande arbete handlar om att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra den aktuella platsen eller situationen där brott kan begås) till ett tryggare rum där de som vistas inte upplever någon förhöjd risk att utsättas för brott. Situationell prevention bidrar också till att faktiskt minska brottsligheten. I föreliggande handlingsplan återfinns således aktiviteter som syftar till att arbeta med alla tre aspekterna, d.v.s. trygghet, säkerhet och brottsförebyggande.

Avgränsningar

Handlingsplanen syftar inte till att ge en komplett bild av de insatser som redan genomförs i Gottsunda/Valsätra. I stunden görs även operativa omställningar i alla verksamheter mot bakgrund av situationen. De ekonomiska konsekvenserna, eventuella intäkter och kostnadsanalys kopplat till kommunens ambitionsnivå i området är ännu inte klarlagda. Det finns därför ingen klar sammantagen ekonomisk bild av vad de satsningar som föreslås i handlingsplanen innebär för kommunen 2018 och framåt. De åtgärder och aktiviteter som bedöms behöva genomföras och omprioriteras under 2018 tas om hand i kommunens ordinarie mål och budgetprocess.

Mål och fokusområden

Långsiktiga mål 2030

De långsiktiga målen 2030 pekar ut riktningen för Gottsundas/Valsättras arbete på kort och lång sikt. I kommunens översiktsplan från 2016 beskrivs att Uppsala fram till 2050 ska utvecklas till en femkärnig stad med sammanbindande stråk. Det innebär att fyra täta stadsnoder utvecklas, som komplement till innerstaden. En av stadsnoderna är Gottsunda-Ultuna.

Översikt över den långsiktiga planeringen av Uppsala utveckling enligt kommunens översiktsplan 2050.

En snabb och turtät kollektivtrafik kopplar samman stråk och noder med varandra, och med omgivande orter och landsbygd. Uppsala kommun och Region Uppsala satsar på en utbyggnad av kollektivtrafiken i form av en spårvägslösning för Ultunalänken tillsammans med Kunskapsspåret.

Mål- och fokusområden i föreliggande handlingsplan tar sikte på Agenda 2030:s globala mål i enlighet med Kommunfullmäktiges nio inriktningsmål. Konkret innebär detta att Uppsala kommun bland annat ska sträva efter att uppnå jämlikhet, jämställdhet, inkluderande och demokratiska samhällen, god hälsa, goda arbetsvillkor, god utbildning för alla, motverka fattigdom och arbeta för hållbara städer och samhällen samt minskad segregation¹. Det gäller Uppsala som helhet såväl som i Gottsunda och Valsätra. Även om den kortsiktiga fokuseringen ligger på social hållbarhet ska arbetet koppla till den långsiktiga planeringen, som utgår från att samtliga hållbarhetsaspekter hålls samman.

Kommunfullmäktige har i mål och budget för 2018–2020 beslutat att fortsätta utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling utifrån den sociala kompassen (se bild ovan). Vidare har kommunfullmäktige beslutat att den strategiska planeringen ska

¹ De globala mål som handlingsplanen fokuserar på att bidra till är: Mål 1-ingen fattigdom, Mål 4- God utbildning för alla, Mål 5- Jämställdhet, Mål 8-Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, Mål 10- Minskad ojämlikhet, Mål 11-Hållbara städer och samhällen, Mål 16-Fredliga och inkluderande samhällen samt Mål 17- Genomförande och globalt partnerskap.

utvecklas för uppnå ökad jämlikhet och minskad segregation och att utgångspunkten för utvecklingsarbetet ska vara kartläggningen av levnadsvillkor och hälsa (2016). Stärkt arbete med att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten ligger också som ett uppdrag från kommunfullmäktige, vilket är riktat till hela kommunkoncernen.

Samtidigt som situationen är bekymmersam är Gottsunda-/Valsätraområdet i ett expansivt utvecklingskede och det finns goda möjligheter till nyexploatering och stadsutveckling samt renovering av stora delar av det befintliga bostadsbeståndet. Till exempel har kommunen slutit en överenskommelse gällande utbyggnad av befintlig järnväg mellan Uppsala och Stockholm med staten. De statliga medel som medföljer överenskommelsen möjliggör en expansiv och positiv utveckling i form av en ny station i Bergsbrunna och en spårvagnssatsning. I och med en spårvagnssatsning i södra Uppsala hamnar Gottsunda/Valsätra i ett mer sammankopplat och integrerat läge i Uppsala. Tidsaspekterna på dessa satsningar faller väl in under planprogramarbetet och målsättningar kopplade till Agenda 2030.

De kortsiktiga målen ska bidra till att Uppsala kommun når målen för 2030. Vad kommunen ska uppnå på kort sikt finns formulerade utifrån fem fokusområden: hållbar livsmiljö, trygghet och trivsel, barn och ungas uppväxtvillkor, arbete och delaktighet.

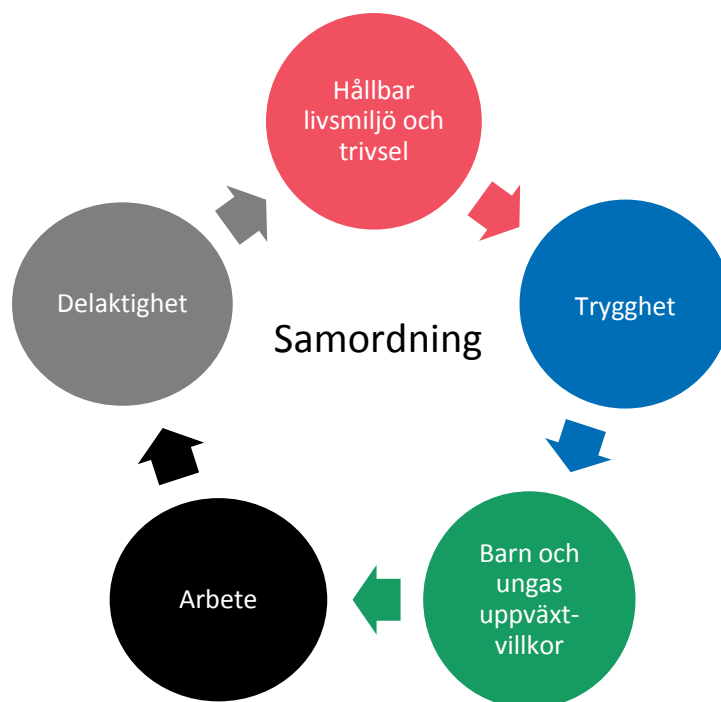
Fem fokusområden för måluppfyllelse

Mål och aktiviteter har formulerats utifrån en aktuell lägesbild och utifrån aktuell kunskap för ett framgångsrikt arbete för att minska segregationen, öka tryggheten och genomföra brottsförebyggande insatser i området. I formuleringen av fokusområden och aktiviteter har tidigare arbete i form av dialoger och workshops kopplat till det nya planprogrammet för Gottsunda/Valsätra vägts in.

Några ramverk som använts:

- Agenda 2030 och de 17 globala målen.
- Regeringens nationella program *Tillsammans mot brott*, som syftar till att skapa förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete.
- Delegationens mot segregation rekommendationer av målområden samt regeringens reformprogram mot segregation.

Handlingsplanen samlar de insatser och aktiviteter som behövs för att nå måluppfyllelse i fem identifierade fokusområden. Insatser och åtgärder inom ett område ska stödja och stödjas av insatser och åtgärder inom de andra områdena.

Genom att arbeta med framtagna aktiviteter under respektive fokusområde ska kommunen uppnå följande mål:

1. Ökad attraktivitet att bo, verka och besöka Gottsunda-/Valsätraområdet.
2. Tryggheten i det offentliga rummet ska vara sådan att alla oavsett kön, ålder och bakgrund ska känna sig fria att röra sig överallt i Gottsunda och Valsätra alla tider på dygnet. Gottsunda/Valsätra ska vara borta från NOA:s lista för särskilt utsatta områden.
3. Gottsunda/Valsättras alla barn, unga och elever ska klara sin utbildning och ha goda uppväxtvillkor i högre utsträckning.
4. Gottsunda/Valsättras arbetskraftsdeltagande ska vara i nivå med övriga delar av kommunen. 2020 ska 300 nya anställningar skapas för långtidsarbetslösa boende i området.
5. Gottsunda/Valsätra ska ha ett rikt föreningsliv. De som bor och verkar i Gottsunda/Valsätra ska vara delaktiga i frågor som rör dem

Fokusområden och mål för systematiskt målinriktat arbete i Gottsunda och Valsätra, där samordning är centralt för genomförandet

Insatserna och åtgärderna kan vara direkt riktade för att möta individers och samhällets behov eller syfta till att förändra kommunens organisation och arbetssätt. De är fördelade på kort och lite längre sikt. Det kortsiktiga innehåller omedelbara insatser och åtgärder under 2018 och innefattar till exempel projekt eller insatser som hanterar den dagsaktuella situationen och påbörjar nödvändigt förändringsarbete mot långsiktig måluppfyllelse. De mer långsiktiga aktiviteterna kräver mer av planerings- och förankringsarbete. Målformuleringarna beskriver önskade uppnådda tillstånd och ska ligga till grund för planeringsdirektiv och inarbetande i linjeverksamhet inför kommande Mål och budget.

Ett socialt investeringsperspektiv ska alltid ligga till grund för prioriteringar och avvägningar när beslut om nya insatser ska göras samt i den fysiska planeringen.

Ekonomiska förutsättningar

I föreliggande handlingsplan presenteras aktiviteter för 2018 och framåt. Dessa aktiviteter kommer att behöva finansieras genom omprioriteringar inom befintlig budgetram. De kostnader som kommer att redovisas 2019 och framåt hanteras inom ramen för kommunens ordinarie mål- och budgetplanering.

Hållbar livsmiljö
och trivsel

Område 1 – Hållbar livsmiljö och trivsel

Planprogrammet ska i huvudsak fokusera utvecklingen till Gottsunda centrum stadsstråket för att stärka spårvagnsutvecklingen samt kopplingarna till övriga staden och därmed stärka Gottsunda som stadsnod. Genom att ta till vara på kvaliteter i området såsom kreativitet, mångfald, närhet till kvaliteter av olika slag exempelvis centrums kommersiella, kulturella och sociala verksamheter och närliggande naturvärden skapas ökade markvärden vilket kan ge utrymme för extra satsningar som ytterligare kan hjälpa till att stärka områdets positiva utveckling.

Det är viktigt att tillvarata synergieffekter av stadsutvecklingen för till exempel den lokala arbetsmarknaden och att ta vara på den fysiska kraften genom att använda sociala klausuler, involvera boende, dialog och delaktighet, prioritera en socialt stärkande stadsutveckling samt att prioritera Gottsunda-/Valsätraområdets sammankoppling med intilliggande områden. I stadsutvecklingen som långsiktigt ska stärka stadsnoden Gottsunda-Ultuna ingår en omfattande exploatering om 5000–7000 bostäder varav ca 2000 bostäder kan förverkligas redan innan en broförbindelse Ultuna-Bergsbrunna är färdigställd. Det är ett stort tillskott i förhållande till de bostäder som finns i området idag.

I den förestående omfattande renoveringsprocessen i Gottsundaområdet behöver kommunen säkra en hållbar renoveringsprocess där konsekvenser för de boende prioriteras. För att Gottsundaområdet ska vara attraktivt att bo och verka i behöver det vara och uppfattas som tryggt och trivsamt, såväl i området som sett utifrån. I samband med renovering ska även synergier i form av minskad energiförbrukning och minskade långsiktiga driftskostnader eftersträvas.

Målbild – Område 1

Mål

Ökad attraktivitet att bo, verka och besöka Gottsunda-/Valsätraområdet.

Indikatorer

Andel som uppger att de trivs i området, uppdelat på ålder och kön
 Antal svarta hyreskontrakt
 Antal företag i området
 Antal tillskapade arbetstillfällen och praktik, uppdelat på ålder och kön
 Spridning av bostadssociala kontrakt
 Skadegörelse
 Fastighetspriser

Aktiviteter 2018 – 2020 Område 1

Aktivitet 2018	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Arbeta strategiskt vid fysisk planering för att minska effekterna, och känslan, av segregation. Till exempel genom att: a) etablera samarbete med myndigheten mot segregation b) se över om kommunen kan söka medel från delegationen.	KS	Berörda nämnder och bolag	Startas	
Etablera samarbete med högskolor och universitet för att öka forskningsbaserad kunskap samt se över möjligheten för följeforskning av Uppsalas arbete mot segregation och utvärdering av särskilda satsningar i Gottsunda-/Valsätraområdet.	KS	Berörda nämnder och bolag, Universitet och högskolor	Startas	
Förbättrad samverkan i området mellan viktiga samhällsaktörer.	KS	RÄN, SCN, KTN, AMN, Civilsamhället, lokala aktörer, arbetsförmedlingen, polisen m.fl.	Intensifieras	
Inrätta en lokal fastighetsägarförening.	Uppsalahem AB, UKFAB	Lokala fastighetsägare, KS	Startas	
Arbeta aktivt för att motverka svarta hyreskontrakt.	Uppsalahem AB	Hyresgästföreningen, UKFAB, AMN	Pågående	
I samarbete med hyresvärdarna motverka trångboddhet och osäkra boendesituationer.	AMN, Uppsalahem AB	SCN, UKFAB	Pågående	
Uppmuntra och underlätta för näringsidkare att utveckla sitt sociala ansvarstagande i den miljö de verkar.	UKFAB		Startas	
Ställa sociala krav i upphandling under byggprocesser.	KS	Lokala fastighetsägare, SCN, AMN, UKFAB, Uppsalahem AB	Intensifieras	
Kommunens ska genomföra tillsyn inom ramen för sin myndighetsutövning i större utsträckning.	PBN, MHN, RÄN	Polisen		
Felparkerade bilar ska beivras i högre utsträckning.	Uppsala Parkering AB	UKFAB, Uppsalahem AB	Intensifieras	
Satsning genom sociala investeringar för mötesplats Gottsunda i det offentliga rummet för att skapa samverkan, möten, dialog, arbetstillfällen och social hållbar miljö.	Uppsalahem AB	AMN, KTN	Startas	

Samverkan Bandstolsvägen – direkt åtgärd med upprustning, renhållning, mark- och parkarbete genom aktivering och anställningar av unga kvinnor och män.	GSN, AMN, KTN	RÄN, UBN, Carnegie, Rikshem	Startas	
Se över möjligheten till strategiska mark- och fastighetsförvärv.	KS			
Utveckling av Lina Sandells park.	GSN	Lokala aktörer, boende, KTN, SCN, UBN	Pågående	
Utreda Gottsunda kulturhus och mötesplats Treklangen.	KTN	UKFAB, AMN, SCN, UBN, Civilsamhället	Startas	
Investera i Gottsundabibliotek för att anpassas som mötesplats för genomförande av aktiviteter riktat till ungdomar och unga vuxna.	KTN			
Gottsundabiblioteket ska utveckla tjänst för aktiviteter för integration riktat till ungdomar.	KTN			
Aktiviteter för att simkunskapen hos befolkningen ökas.	Fyrishov			
Utöka samverkan med Region Uppsala för att etablera fler vårdverksamheter i området.	KS			
Aktivitet 2019,2020	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Utveckla stadsnod Gottsunda som attraktiv plats att besöka, verka, bo och vistas i.	KS, GSN, PBN, UKFAB	UBN, KTN, AMN, näringsidkare	Startas	
Spridning av bostadssociala kontrakt och bostäder för nyanlända billiga bostäder ska ske över hela kommunen.	KS, PBN, Uppsalahem AB	UKFAB, SCN, AMN	Intensifieras	
Behovsanpassa och arbeta för hållbara renoveringsprocesser i befintligt bestånd i Gottsunda/Valsätra.	Uppsalahem AB, UKFAB		Pågående	
Parkinvesteringsprojekt i området ska gå linje med handlingsplanens målsättningar.	GSN	Lokala aktörer, boende		
Se över möjligheten till ett allaktivitetshus i Gottsunda/Valsätra.	PBN, KTN, IFN, KS	UKFAB, AMN	Startas	
Renovering av Gottsundabadet.	Fyrishov, IFN, UKFAB		Startas	

Område 2 – Trygghet

Hela Uppsala ska vara tryggt och säkert. Stadsutvecklingen ska bidra till ökad variation och att otrygga platser byggs bort. Fokus ligger även på att skapa tryggare och tydligare rörelsestråk i området genom exempelvis bebyggelse närmare gatan.

Gottsunda/Valsätra ska vara ett område där de boende, besökare och verkande, oavsett kön, ålder och bakgrund, känner sig trygga. För att öka tryggheten i området behöver insatser göras på kort och lång sikt. Kortsiktigt ska ökade insatser för att området ska vara rent och snyggt genomföras. De boende är grunden för ökad trygghet och det behövs en lokal förankring och drivkraft för ökad mobilisering, kollektiv styrka och socialt kapital, exempelvis genom aktörer som kan agera brobyggare mellan myndigheter och andra boende.

Tryggheten i området är en grundläggande förutsättning för att möjliggöra önskvärd stadsutveckling. Ett sätt att öka trygghet är att stärka boendeperspektiv och arbeta med lokal mobilisering för ökad kollektiv styrka och socialt kapital, men även att höja nivån på städning och underhåll av allmän plats. I trygghetsarbete ingår insatser för att minska oron för att utsättas för brott, minska utsattheten för brott och aktivt arbete mot ordningsstörningar. Avgörande är ett gott samarbete med polismyndigheten och ett stabilt områdesarbete.

Målbild – Område 2

Mål

Tryggheten i det offentliga rummet ska vara sådan att alla – oavsett kön, ålder och bakgrund – ska känna sig fria att röra sig överallt i Gottsunda/Valsätra alla tider på dygnet. Lägstanivån gällande ett rent och snyggt Gottsunda/Valsätra ska höjas till en acceptabel nivå (skadegörelse, brandskador, klotter mm). Minskad utsatthet för brott, minskad oro för brottsutsatthet, minskade ordningsstörningar.

Indikatorer

Andel som uppger att de känner sig trygga i sitt bostadsområde, uppdelat på ålder och kön
Andel anmälda brott, typ av brott
Trygghet i bostadsbolagens NKI
Antal bilbränder/anlagda bränder

Aktiviteter 2018-2020 Område 2

Aktivitet 2018	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Ta fram lägesbilder, statistik, expertkunskap, trygghetsmätningar och andra studier för att identifiera brottsproblem, utsatta områden eller grupper.	KS	Lokala aktörer, samtliga berörda nämnder och bolag	Startas	
Involvera boende av olika kön, ålder och bakgrund i trygghetsarbete Trygghetsvandringar ska användas som metod för lokalt engagemang och dialog.	GSN, SCN, Uppsalahem AB	Hyresgästföreningen, civilsamhället, UKFAB	Startas	
Ta fram rutin för snabba åtgärder i samband med felanmälan av skador och åtgärder vid brott.	GSN	Uppsalahem AB, UKFAB, lokala aktörer, polisen	Startas	
Förbättra samarbetet med polisen kring	KS	Polisen, SCN, RÄN	Pågående	

kommunikationsinsatser – före – under – efter.				
Förbättra samarbete med UL för att förhindra stenkastning mot bussar och säkerställa att bussar alltid går till och från Gottsunda/Valsätra.	KS	Polisen, UBN, SCN, KTN	Startas	
Utveckla Gottsundasamverkan med näringsidkare och lokala aktörer i området med syfte förebygga brott.	KS	Polisen, vaktbolag, lokala aktörer	Intensifieras	
Inleda dialog med polisen om att se över möjligheten om gemensam medborgardialog och medborgarlöfte i Gottsunda/Valsätra.	KS	Polisen, boende	Startas	
Se över LOV 3 området i Gottsunda centrum	KS	Polisen, UKFAB		
Kontinuerligt se över behov av trygghets och säkerhetsskapande åtgärder i samverkan med polismyndigheten, t.ex. vakter och kameraövervakning.	KS	Polisen, Fastighetsbolagen		
Starta Grannsamverkan mot brott och brand i flerbostadshus tillsammans med hyresgästföreningen.	Uppsalahem AB	Lokala fastighetsägare, polisen Hyresgästföreningen, RÅN	Startas	
Utöka nattvandningsverksamheten.	SCN	Lokala aktörer, polisen, civilsamhället	Pågående	
Införande av SMS-räddningsperson – pilotprojekt i Gottsunda/Valsätra.	RÅN	Lokala aktörer, civilsamhället	Startas	
Med hjälp av sociala investeringar testa att utvärdera konceptet Huskurage för att minska våld i nära relationer.	Uppsalahem AB	SCN, polisen, AMN	Startas	
Aktivitet 2019,2020	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Proaktiv kommunikation och dialog för bättre möjlighet till räddningsinsatser; mer riktat arbete mot skolungdom.	RÅN, KS	Civilsamhället, polisen, lokala aktörer, UBN, SCN, KTN	Intensifieras	
Prioritera aktiviteter för jämnare könsfördelning i det offentliga rummet. Könskonsekvensbeskrivningar ska genomföras vid beslut inför start ny aktivitet.	KS	Uppsalahem AB, KTN, GSN, UKFAB	Startas	

Situationell prevention riktad mot tillfällen eller platser där brott sker behöver utvecklas, t ex kunskap om anlagd brand. Fler åtgärder vidtas för att motverka efterfrågan på stulna varor. Att den som ansvarar för en verksamhet, tjänst eller plats där brott riskerar att begås blir medveten om vikten av förebyggande åtgärder.	KS	Uppsalahem AB, polisen, RÄN, SCN, UKFAB	
Utveckla arbete med brand- och trygghetsvårdar. Rekrytera och utbilda vårdar som kan informera om brandskydd i hemmet och bistå med trygghetsskapande åtgärder på andra sätt (uppmärksamma klotter/skadegörelse m.m.)	RÄN, KS	Lokala fastighetsägare, hyresgästföreningen, Civilsamhället	Startas
Brottsförebyggande aspekter beaktas i fysisk planering liksom vid ny- eller ombyggnation av bostäder och offentlig miljö.	PBN, KS	Lokala fastighetsägare, UKFAB, Uppsalahem AB	Startas
Se över möjligheten att inrätta gemensam entré och tillsyn till bad och sporthall. Undersöka möjligheten till kamerabevakning i sporthallen.	IFN, UKFAB, Fyrishov		

Område 3 – Barn och ungas uppväxtvillkor

En utbildning av god kvalitet är en av de viktigaste grunderna för välbefinnande, hälsa och jämlikhet. Utbildningen ska ge barn och elever, oavsett kön, ålder och bakgrund, förutsättningar att minst nå kraven för godkända kunskapsmål och gymnasieexamen. Oavsett ålder, kön och bakgrund ges förutsättningar för ett livslångt lärande, ständig utveckling, god livskvalitet, minskade kunskapsklyftor och goda utbildningsresultat. En skola som kompenserar för olika förutsättningar och bakgrund, som bostadsområde och sociala förhållanden, är en förutsättning för ett jämlikt samhälle. För att säkra fortsatt goda skolor i Gottsunda-/Valsätraområdet behöver de vara attraktiva för boende såväl i området som i intilliggande stadsdelar. En grund för attraktiva och välfungerande skolor är välfungerande skolmiljöer.

Tryggheten i skolmiljön är därför av särskild vikt, så att skolmiljön är tillitsfull och fri från våld, diskriminering och kränkningar. Av samma skäl är trygga och attraktiva fritidsmiljöer som bibliotek, sporthall och badhus också viktiga.

Över hälften av barnen 0–19 år (56 procent) i området lever i hushåll med låg inkomst. Det innebär att hushållens inkomst var under 60 procent av medianinkomsten i riket år 2015. Motsvarande andel i Uppsala stad är 18 procent. 26 procent av hushållen med barn under 19 år har någon gång under året fått försörjningsstöd, i jämförelse mot 6 procent i hela Uppsala stad (2015).

Andelen arbetslösa unga mellan 18–24 år i området är 13 procent, att jämföra med 4 procent i Uppsala stad (2017). Andelen unga i området som varken studerar eller jobbar är 38 procent i området, jämfört med 31 procent i Uppsala stad (2015).

Tidiga och förebyggande insatser ska prioriteras. Åtgärder ska ha tydligt barnrättsfokus och barnkonsekvensbeskrivningar ska ligga till grund för prioriteringar av beslut.

*Målbild 2020 - Område 3***Mål**

Gottsundas och Valsättras alla barn, unga och elever ska klara sin utbildning och ha goda uppväxtvillkor. Gottsunda och Valsätra har attraktiva förskolor och skolor, deras elever har goda kunskapsresultat. Förskolorna och skolorna attraherar såväl boende i området som intilliggande områden för att skapa en allsidig barn- och elevsammansättning. Elever i Gottsunda-/Valsätraområdet klarar kunskapskraven och har låg ogiltig frånvaro.

Indikatorer

Skolnärvaro, uppdelat på kön
 Orosanmälningar, uppdelat på kön och ålder
 Andel av åk 9 behöriga till gymnasiet, uppdelat på kön
 Andel i feriearbete, uppdelat på kön

Aktiviteter 2018-2020 Område 3

Aktivitet 2018	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Renoveringsplan för Gottsundaskolan ska tas fram för i väntan på ny skola enligt planprogram.	KS,	UBN, UKFAB	Startas	
Ta fram en plan för långsiktig lokalisering, inriktning och storlek för Gottsundaskolan.	KS, PBN	UBN		
Insatser ska göras för att öka anmälningsbenägenheten till Socialtjänsten.	UBN, KTN, SCN	Lokala aktörer		
Koncept för utökning av uppsökande hembesök vid oro ska utvecklas.	SCN	UBN		
Öka andelen barn som går i förskolan.	UBN			
Arbeta för att fler mödrar, fäder och andra viktiga vuxna från området engagerar sig i förskolan och skolan.	UBN	KTN		
Aktiviteter för barn 9-12 år på eftermiddagar -i direkt anslutning till avslutad skoltid.	KTN, SCN, UBN, IFN	Uppsala hem AB, RÄN		
Ökad tillgänglighet av idrottshallar för möjliga aktiviteter i direkt anslutning till avslutad skoltid.	IFN	UBN, KTN		
Riktad PRAO-verksamhet till Gottsundaskolan under 2018.	RÄN	UBN		
Se över möjligheten att anställa andra funktioner än pedagoger och barnskötare på förskolor, exempelvis socionomer.	UBN	SCN		
Intensifiera arbetet med elever med problematisk skolfrånvaro i Gottsunda och Valsätra.	UBN, SCN	KTN		

Få fler unga kvinnor och män och unga med andra könsuttryck och identitet att nyttja erbjudandet av feriearbete på sommaren (åk9).	UBN, AMN,	Uppsalahem AB, UKFAB, Gottsundabadet, KTN		
Se över om sociala investeringar kan vara medel för förebyggande insatser riktat till barn och unga, oavsett kön, ålder och bakgrund.	KS, UBN, SCN, KTN	Uppsalahem AB		
Arbeta uppsökande för gruppen unga vuxna som varken arbetar eller studerar (UVAS) i syfte att få fler ungdomar i arbete eller studier.	AMF	UBN		
Feriearbete och feriepraktik ska erbjudas strategiskt utifrån de områden där kommunen har ett stort framtida rekryteringsbehov (Gäller hela perioden).	AMN	UBN, KTN/Alla		
Praktikplatser och feriearbeten ska fördelas på ett sätt så att platsen som erbjuds inte styrs av traditionella könsbundna mönster (Gäller hela perioden).	AMN, KS	Alla		
Inleda dialog med polisen för att kunna utveckla individuellt riktad samverkan för stöd till unga som begått brott tex genom sociala insatsgrupper.	SCN	Polisen		
Utveckla fritidsaktiviteter för unga 13 -16 år direkt efter skoltid för att öka möjligheten för fler flickor att delta.	KTN	SCN, UBN		
Utreda möjligheten att starta ytterligare en fritidsklubb (barn 10-12 år) i Gottsunda/Valsätra och/eller andra öppna aktiviteter för barn 9-12 år på eftermiddagar i direkt anslutning till avslutad skoltid.	KTN	SCN, UBN, IFN Uppsalahem AB, RÄN		
Utreda lokalisering och undersöka möjligheterna att utveckla och samlokalisera familjecentralen.	KS	UBN, KTN, SCN,		
Aktivitet 2019.2020	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Utveckla samverkan mellan skola och socialtjänst genom t.ex. att testa närvarande socialtjänst på skolan.	SCN, UBN			
Utveckla trygghetsskapande aktiviteter i skolan, t.ex. trygghetsvandringar.	UBN, SCN			
Insatserna för att individer ska lämna kriminella eller extremistiska grupperingar utvecklas.	SCN, KS	Berörda nämnder, bolag, polisen		
Se över vilka kompensatoriska insatser gällande barnfattigdom, trångboddhet som kan genomföras.	KTN, SCN, UBN	Uppsalahem AB		

Område 4 – Arbete

Ett verktyg för att bryta segregering och öka sammanhållningen är att skapa socialt blandade och väl sammanlänkade boende- och vistelsemiljöer. Fler arbetsplatser och målpunkter av regional karaktär inom socialt utsatta stadsdelar är en viktig åtgärd.

I Gottsunda-/Valsätraområdet är arbetsfrekvensen lägre och arbetslösheten högre än kommunens genomsnitt. Drygt hälften av befolkningen i åldern 20–64 år i området är förvärvsarbetande. Samma andel i Uppsala stad är 70 procent. Befolkningen i området har lägre inkomster än genomsnittet i Uppsala stad. De genomsnittliga sammanräknade förvärvsinkomsten var 179 000 kronor i området 2015, vilket var 40 procent lägre än genomsnittet i Uppsala stad. 15 procent av befolkningen är arbetslösa. Andelen är tre gånger högre än i Uppsala generellt (2017). 20 procent av hushållen har någon gång under året fått försörjningsstöd, en andel fyra gånger högre än i Uppsala stad.

Andelen med eftergymnasial utbildning i området är 30 procent. Det är hälften av andelen i Uppsala stad. Ungefär 1 100 personer arbetar i området, 75 procent av dessa inom utbildning, vård och handel.

I samband med nyproduktion och renovering samt vid utveckling av den allmänna platsmarken finns möjlighet att skapa synergieffekter genom att tillgodose boende som står utanför arbetsmarknaden med möjligheter till praktikplatser eller andra typer av sysselsättningsåtgärder. Genom att skapa lokala praktikplatser och andra sysselsättningsåtgärder kan en ökad delaktighet och tillgänglighet till arbetsmarknaden möjliggöras. Ett mer proaktivt och uppsökande arbete syftar till att sänka trösklarna. Stöd och innovativa lösningar utvecklas för personer som står långt från arbetsmarknaden, t.ex. nyanlända kvinnor. Att ställa sociala krav i upphandling är ett sätt för kommunen att öka sysselsättningsgraden och den sociala integrationen.

Målbild – Område 4

Mål

Gottsundas/Valsättras arbetskraftsdeltagande ska vara i nivå med övriga delar av kommunen.
300 nya anställningar för långtidsarbetslösa boende i området.

Indikatorer

Andel i sysselsättning, uppdelat på kön och ålder
Andel arbetslöshet, uppdelat på kön och ålder
Förvärvsinkomst, uppdelat på kön och ålder
Andel med försörjningsstöd, uppdelat på kön och ålder

Aktiviteter 2018-2020 Område 4

Aktivitet 2018	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Nyttja ledig kapacitet i Gottsunda/Valsätra för att stimulera entreprenörskap.	UKFAB, KS	AMN, Arbetsförmedlingen		
Uppmuntra sociala företag för t.ex. tjänsteutbud/arbetstillfällen.	AMN	Uppsalahem AB, UKFAB, Civilsamhället		

Möjliggöra lokala anställningar genom att ställa sociala krav i upphandling, t.ex. i samband med renoveringar, nybyggnation.	KS	Uppsalahem, UKFAB		
Särskilt rikta arbetsmarknadsinsatser till boende i området, t.ex. språkpraktik, praktik, områdesvärdar.	AMN	Uppsalahem AB, RÄN, UKFAB, Fyrishov		
Aktivt arbeta för att etablera fler arbetsplatser i Gottsunda och Valsätra	KS, PBN			
Öka andelen kvinnor i "extratjänster" med särskilt fokus Gottsunda/Valsätra och utomhusjobb	AMN, GSN	UKFAB, Uppsalahem AB,		
Aktivt söka externa medel för utvecklingsarbete kring jobbskapande åtgärder	AMN	Arbetsförmedlingen		
Utöka uppsökande insatser inom verksamhetsområdena vuxenutbildning och arbetsmarknad	AMN	KTN, Arbetsförmedlingen		
Utveckla fler aktiviteter för unga kvinnor och män och unga med andra könsuttryck och identiteter som leder till en högre grad av integration i samhället	KTN	AMN, SCN, UKFAB, Uppsala hem		
Utveckla sfi-verksamheten i Kristallen och i övrigt förbättra förutsättningar för utrikes födda personers etablering i samhället under föräldradedighet.	AMN	UBN, RÄN, Arbetsförmedlingen		
Aktivitet 2019,2020	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Utveckla samverkan med Universiteten för områdesutveckling.				

Delaktighet

Område 5 – Delaktighet

Genuin förankring handlar om att föra en dialog med de berörda om vilka utmaningar de ser, vilka problem som är viktiga och vad som påverkar deras liv. Att ge reella möjligheter till medverkan och beslutsfattande är en framgång. Särskild hänsyn ska tas till barns- och ungdomars perspektiv. Tekniska lösningar och strategiska kommunikationsval används för en innovativ, lyhörd och inkluderande medborgardialog. Ett starkt civilsamhälle skapar mötesplatser där människor har möjlighet att aktivt delta i samhällslivet. Ett hållbart partnerskap mellan flera aktörer bidrar till samhällsutvecklingen. Civilsamhällets kunskap och erfarenheter tas tillvara för att stärka sociala förmågor och motverka utanförskap. Allt utvecklingsarbete, oavsett om de är av främst fysisk eller social karaktär, bör genomföras med stark delaktighet från boende och verkande i området, oavsett ålder kön och bakgrund. Detta för att kunna anpassas utifrån lokala utmaningar som de boende upplever i sitt område. Genom stark lokal förankring kan Gottsunda-/Valsätraområdet utvecklas tillsammans med och inte åt de boende.

Målbild – Område 5

Mål

Gottsundas/Valsättras invånare och organisationer är delaktiga i att utforma samhället

Gottsunda/Valsätra har ett rikt föreningsliv

Ett aktivt civilsamhälle som är medskapande i platsens utveckling

Indikatorer

Ökat andel valdeltagande, uppdelat på ålder och kön

Antal föreningar

Ökad föreningsverksamhet i området

Andel barn och unga som deltar i stödberättigad föreningsverksamhet, uppdelat på kön och ålder

Aktiviteter 2018-2020 Område 5

Aktivitet 2018	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Etablera former för delaktighet och dialogföraranden med kvinnor och män, flickor och pojkar samt personer med annan könstillhörighet och identitet, som bor och verkar i området.	KS	Uppsalahem AB, KTN, UBN, AMN, SCN, UKFAB		
Ta fram en övergripande kommunikationsstrategi för insatser och arbete som bedrivs i Gottsunda/Valsätra för att bredda, nyansera och utveckla "bilden av Gottsunda".	KS	Berörda nämnder och bolag, boende, civilsamhälle, lokala aktörer, polisen	Startas	
Utreda och utveckla hur formerna för hur föreningslivet kan komplettera det kommunala uppdraget i Gottsunda/Valsätra.	KS	Alla berörda nämnder, bolag		
Se över möjligheten att använda metoden medborgarbudget.	KS	Berörda nämnder, bolag, boende, civilsamhälle		
Samhällsinformation ska ges på biblioteket i högre utsträckning.	KTN	AMN, RÅN	Pågående	
Utredning av nya kulturcentrum ska omfatta möjligheten att maximera nyttjandet av lokaler av t.ex. civilsamhället.	KTN	AMN, UKFAB, KS	Startas	
Initiera arbete för att starta och etablera fler idrottsföreningar.	IFN			
Utveckla samverkanslösningar som förbättrar möjligheten till språk- och hälsofrämjande stöd för kvinnor i Gottsunda/Valsätra.	AMN	KTN, OMN, Fyrishov		
Aktivitet 2019,2020	Huvudansvarig för aktivitet	Andra berörda aktörer	Status	Uppföljning
Fördela lokalnyttjandet till boende.	Uppsalahem			
Etablera en övergripande dialog- och delaktighetsprocess som kan tillämpas för dialoger inom ramen för planprogrammet.	KS, PBN	Lokala aktörer, berörda nämnder och bolag		

Styrning och samordning

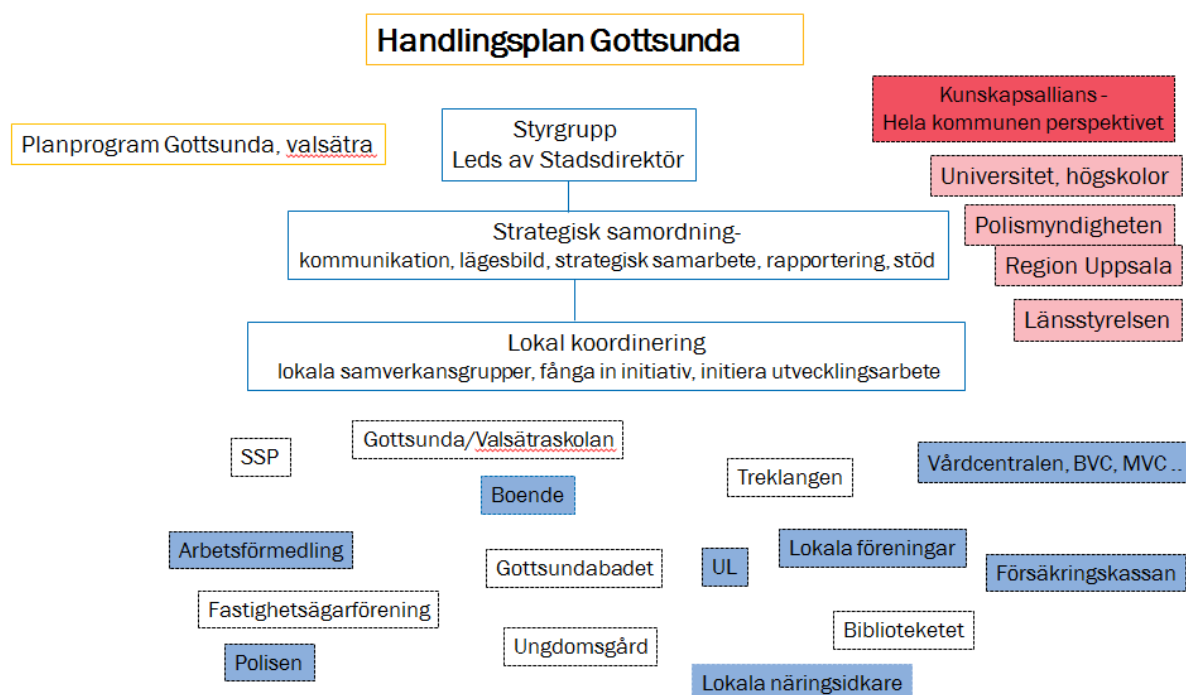
Rådande situation innebär att en omställning krävs för att kommunen ska ha möjlighet att fullt ut kunna leva upp till åtaganden och ambitioner. Ansvar för genomförandet av handlingsplanen åligger respektive nämnd och bolag. För att kunna flytta fram positionerna och stärka organisationen för att uppnå handlingsplanens ambitioner och målbilder behöver genomförandet förstärkas med två särskilda samordningsfunktioner och en styrgrupp inrättas.

För att stärka samordningen av aktiviteter och verksamhet som kommunen genomför eller bidrar till behövs en lokal koordineringsfunktion. Funktionen säkerställer att det kommunen kan påverka i det lokala sammanhanget stödjer den övergripande inriktningen för arbetet. Kontaktskapande och förtroendebyggnad med lokala aktörer är en viktig del av funktionens uppgift. Funktionen syftar därmed till att stärka delaktigheten från lokalsamhället.

En strategisk samordningsfunktion bedöms också behövas för att strukturera samordningen mellan det långsiktiga och det kortsiktiga arbetet samt utan att ta över nämnders och bolags linjeansvar bli ett nav för samarbetsparter. Att säkerställa att övergripande strategier och inriktningar förankras lokalt är lika viktigt som att en aktuell lägesbild av de lokala förhållandena kan presenteras och behov förmedlas till beslutsfattare. Samordningsfunktionen ligger organisatoriskt i kommunledningskontoret. I sitt arbete har samordningsfunktionen rätt att efterfråga stöd från hela kommunkoncernen.

Samordningsfunktionen ska rapportera till en styrgrupp bestående av förvaltningschefer och ledd av stadsdirektören. Funktionen ska även regelbundet lämna rapporter till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Styrgruppen äger rätt till inriktande beslut inom ramen för den av kommunstyrelsen beslutade handlingsplanen. Styrgruppen ska säkerställa att arbetet med planen framskrider i tillräcklig takt och hanterar eventuell friktion mellan förvaltningar och bolag. Ekonomiska konsekvenser av handlingsplanen hanteras inom respektive nämnds och bolags ansvar. Särskilda kostnader som uppkommer till följd av handlingsplanen och som inte omedelbart kan avgöras inom ordinarie nämnd- och förvaltnings- och bolagsstruktur hanteras av styrgruppen.

Förslag på organisering för fokus Gottsunda/Valsätra. De verksamheter som namnges i de streckade rutorna ska ses som förslag på verksamheter som det kan handla om

Med inspiration från andra kommuners erfarenheter och mot bakgrund av vad Delegationen mot segregation rekommenderar föreslås att en kunskapsallians inrättas mellan kommunen och viktiga aktörer på området. Begreppet ”kunskapsallianser” finns med i EU:s övergripande strategi ”Europa 2020”. Där handlar det om kunskapssamarbete mellan näringsliv och forskning. Syftet är att samverka för långsiktigt och kunskapsbaserat arbete med fokus på ”Ett Uppsala”, det vill säga helastadenperspektivet. Kunskapsalliansen inrättas för att skapa en plattform för möten där viktiga samarbetspartners, så som forskning, myndigheter, näringsliv samt medborgare, kan bidra med viktiga erfarenheter och kunskaper som kan vara betydelsefulla för stadens utveckling. Genom föreliggande förslag syftar Uppsala att utveckla det ytterligare genom att även involvera andra aktörer som till exempel, olika delar av kommunen, invånare och föreningar.

Uppföljning

Resultat av åtgärder och insatser redovisas till kommunkoncernledning samt kommunstyrelsen. Samordningsfunktionen genomför korta avstämningar och rapporterar till kommunstyrelsens arbetsutskott månadsvis. Handlingsplanen följs upp av samordningsfunktionen i sin helhet halvårsvis. Planens genomslag ska även följas upp i enlighet med kommunens programuppföljningsrutiner. Revideringar kan komma att behöva genomföras under planperioden.

All statistik och indikatorer som rör individ ska redovisas och presenteras och analyseras könsuppdelat. Uppföljning ska belysas utifrån ett jämställdhetsperspektiv för att säkerställa att insatser/resurser i satsningen fördelas jämställt, d.v.s. kommer boende och verksamma – oavsett kön, ålder och bakgrund till dels på ett rättvist och/eller försvarbart.

Om det i samband med uppföljning av genomförande uppkommer behov av större förändringar på nationell nivå ska dessa föras fram till regering, departement eller berörd statlig myndighet genom lämpliga forum. Samverkan med andra kommuner med särskilt utsatta områden bör eftersökas i detta. Erfarenheter, metoder och aktiviteter från arbetet med handlingsplanen ska löpande föras till andra stadsdelar och områden i kommunen i behov av liknande åtgärder.

Relaterade styrdokument

- Uppsala kommuns Översiktsplan 2050
- Kommunfullmäktiges mål och budget 2018-2020
- Agenda 2030
- Planprogram för Gottsunda, Valsätra
- Uppsala kommun Policy för hållbar utveckling
- Program och handlingsplan för Uppsalas arbetsmarknadspolitik
- Samverkansavtal Uppsala kommun och Polismyndigheten i Uppsala län
- Riktlinje för normkritiskt arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR